

járóbeszédében ezeket olvassuk: „Ha új eredeti igazságokat nem találtam is fel, főtörekvésem vala mindazáltal honi filozofusaink eddigi dolgozatainak s egyszersmind a külföldi jelesebb gondolkodók rendszereinek irányaik nyomán a feltalált ész igazságait, elveit helyzetünkhez képest tisztán fogalmazni. Mint-hogy pedig filozofiai nyelv vagy műszók nélkül az elvontabb és magasabb eszméket másokkal közölni lehetetlen, a testvér magyar hon írói által használt műszavak és eszmék, így a német remek bölcsezszek, mint Fries és Hegel bölcsekedéseik módja közt némi közép álláspontot igyekeztem tartani.“

Székely-Mózesnek hegelianus felfogású racionális unitárizmusa szabatosan kidolgozott rendszer volt, amely lényegében különbözött akár Szentábraháminak a Descartes-féle bölcseleten, akár pedig Márkos Györgynek a kanti-filozofián alapuló unitárius hitrendszerétől s a hivatalos unitárius hit- és életfelfogásnak évtizedeken át egészen új tartalmat és formát adott.

Ilyen körülmények között készült Simén Domokos a papi pályára, illetőleg most egyelőre arra, hogy egyházának segítségével Londonba mehessen theologiai tanulmányainak folytatására.

(Folytatjuk.)

ISK. FELÜGY. GONDNOKI ÉS TANÁRI BEIKTATÓ ÜNNEP A KOLOZSVÁRI KOLLÉGIUMBAN 1926. JUNIUS 3-ÁN.

IMÁDSÁG.

Mondotta: *Vári Albert* vallástanár.

Istenünk! Jó Atyánk! A változások és bizonytalanságok eme forgandó világából a te változhatatlan örökkévalóságod fénykörébe vágyik lelkünk, hogy csüggedő hitünk új erőt, lan-kadó akaratumk új bizalmat mérítsen ezen a szép ünnepen, melyet te szerzettél számunkra. Te ott voltál jó Istenünk, amikor dicső emlékű őseink a vallás és anyaszentegyház egyik szegletkövévé tették ezt a 360 éves szép multtal bíró iskolát. Tanuja voltál a lefolyt száz évek folytán azoknak az áldozatoknak, melyeket hitünk elődei kész szívvel hoztak ez intézetért, abban a tudatban, hogy amikor ezt építik, akkor az unitárius vallást építik s amikor ezt fejlesztik, akkor az egyház fényét,

erejét és díszét emelik. Te láttad, sőt a te lelked sugalta azokat a szép alapítványokat, amelyeket áldott emlékü jóltevőink tettek a közjó oltárára, hogy a megpróbáltatások súlyos viharait is győzelmesen állja ki a vallásnak és egyháznak eme bástyája a te nagy neved dicsőségére s országod terjesztésére.

Te itt vagy most is közöttünk jó Atyánk, hisz előtted ezer esztendő annyi, mint a tegnapiak elmúlása. Látod, hogy ma még nagyobb és szentebb érdekeink fűződnek a multnak eme drága örökségéhez; hogy nem csupán vallásunknak, de magyarságunknak is egyik erős vára. Világító torony, amely biztatólag int az élet viharzó tengerén csüggedten hánykodó útasok felé. Erőforrás, melyből szüntelen buzog az élet vize. Élőfa, amely évről-évre megtermi a maga gyümölcseit. Veteményes kert, amelyben a kivénült és elszáradt élet helyébe új és reményteljes élet csirái hajtanak ki. Benne összpontosul az egyház egész multja: dicsőségével és szenvedéseivel; benne él a jelen kínzó aggodalmaival és nehéz küszködéseivel; benne van a jövőndő fényes győzelmével vagy leveretésével. Oh legyen áldott szent neved, hogy ezt az igaz értéket, ezt a megbecsülhetetlen, drága örökséget vészterhes időkben is mind e mai napig nekünk megtartottad!

Miként állhatnánk meg a történelem ítélő széke előtt, ha ezt a nagy értéket, mint fölösleges terhet, ki tudnók dobni a bizonytalanság tengerén evező hajónkból? Miként emlékezhetnénk történelmi nagyjainkra, akik szorgalmuk, vagyonuk, nyugalomuk és életük feláldozásával hagyták reánk szent örökségül? És miként gondolhatnánk az utánunk következő nemzedékekre, akiknek éppen olyan szent joguk van e közkincshez, mint nekünk, ha mi azt könnyű szívvel eltékozolnók?

De ugy-e bár jó Atyánk, te velünk leszesz a jelen bizonytalanságai közt vergődésünkben, amint velük voltál elődeinkkel akkor, amikor őket lelkesedni és túrni, szenvedni és áldozni megtanítottad. Hiszen ime már is oszladoznak a sötét és vészterhes fellegek s alóluk a remény és bizalom sugárai integetnek. Ime újabb erők, lelkes férfiak állanak a kormányrúd mellé, kiket családi hagyományaik, unitárius lelkük, vallásunk és egyházunk forró szeretete arra kényszerítenek, hogy a vész és vihar között is, minden félelem és megadás nélkül vezessék a hajót az ígéret földe felé. Új és fiatal erő sorakozik a régi munkások mellé, hogy művészi tehetségeivel, fiatal lelkének magas szár-

nyalásával új fényt, új dicsőséget hozzon a régi intézetre. Oh szép és magasztos történelmi pillanat ez, amelynek magaslatáról, a jelen felhőin túl, boldogabb idők és termékenyebb mezők kilátásai nyílnak meg előttünk! Oh legyen áldott szent neved jó Atyánk, hogy nekünk ezt az ünnepet szerzedet s minket e megszentelt magaslatra segítettél, ahonnan reménykedő szívvel tekinthetünk a jövő titkaiba!

Itt e szépséges magaslaton, szent fogadás kél ajkainkon, hogy bármi következék is, de a zászlót, melyre felesküdtünk, elveszni nem engedjük s az ügghöz, amelynek szolgálatába állottunk, mind halálig hívek leszünk. De elhatározásunk ereje, fogadástételünknek foganatja, ügyünknek győzelme csak úgy lesz, jó Isten, ha te velünk és mellettünk lész. Ha te ihletéd lelkünket, ha te táplárod erőinket, ha te világosítod útainkat, ha te tanácsolod cselekedeteinket, ha a te gondviselésed küld kedvező időjárásokat s a te áldásod koronázza meg fáradozásainkat. Bízó lélekkel borulunk azért trónod zsámolyához, oh mi egyetlen Istenünk, aki soha sem hagyta magadat tanubizonyosság nélkül s akkor vagy legközelebb gyermekeidhez, amikor nem is látnak s amikor nem is várunk. Légy a mi védelmünk a nehéz napokban s kifogyhatatlan erőforrásunk a kétség óráiban. Ha vannak még közönyösek és csüggedők, ha vannak még elfogultak és rövidlátók, akik múlandó javakért áruba bocsátanak drága, örök értékeket: nyisd meg óh jó Atyánk azoknak is a lelkét, hogy a történelmi idők lehelletét felfogva, kövessék a te akaratodat. Akik pedig erős hittel, törhetetlen akarattal s minden áldozatra kész szívvel állanak ügyed szolgálatába, azokat tüzelje szent lelked, vezesse mindenható kezed ereje s áldja meg isteni jószágod. Mint erős kösziklához, hozzád ragaszkodunk óh mi igazságunk erős Istene, hogy szárnyaid árnyékában védelmet találjunk s gondviselésed oltalma alatt bátorságos legyen a mi lakozásunk. Áldásod legyen a vezetőkön, a régi és az új munkásokon. Áldásod legyen intézeteinken, a valláson és egyházon, hogy hirdethessék dicsőségedet s sikerrel fáradozzanak országod eljövételén.

Ámen.

DR. VÁRADI AURÉL ISK. FELÜGYELŐ GONDNOK SZÉKFOGLALÓ FELOLVASÁSA

Midőn e beiktató ünnepségen, mint a mi kedves főiskolánknek Főtanácsunk által megválasztott felügyelő gondnoka szavamat felemelem, úgy érzem, hogy elsősorban a köszönet szavának kell elhagynia ajkamat. A köszönetének, mely illeti Főtanácsunkat, hogy bizalmával megtisztelve, egyházi életünk e nevezetes posztjára állított és a köszönetének megjelent vendégeink irányában, kik beiktató ünnepünk fényét megjelenésükkel emelni, minket beiktatandókat, megtisztelni méltóztattak. Fogadják e köszönetet részemről is, de engedjék meg, hogy a szavakba alig önthető köszönet mellett eleget téve szívem sugallatának, kifejezésre juttatni igyekezzem a hálás kegyelet érzését is azok irányában, kiknek megürült helyére rendelt a közbizalom, mikor a felügyelői gondnoki tisztet reánk ruházta.

Ennek a bizalomnak értékét kétségtelenül hatványozza, hogy nemcsak egyházi életünkben, de Erdély magyar társadalmában is oly nevezetes férfiak a mi elődeink, mint néhai Kozma Ferenc és dr. Árkosi Gyula. De ha már ez a tény a közönséges számtani haladvány arányában emeli hatványra a minket ért megtiszteltetés értékét, úgy a mértani haladvány fordított arányában jelentkezik a megtiszteltetéssel reánk hárult feladat súlya. Mert hiszen vajmi nehéz még csak elgondolása is annak, hogy olyan várakozásokat kell betöltenünk, aminők egy Kozma Ferenc, egy dr. Árkosi Gyula példája nyomán egyházunk körében és a nagyközönség véleményében természetesen keletkeznek.

Kozma Ferencben minden ismerőse méltán tisztelte a neves pedagógust, a tudomány érdemes munkását és az igaz embert. Dr. Árkosi Gyula nemes példája volt a munkában fáradhatatlan, a gyakorlati érzékben felülmulhatatlan, a lelkiismeretes tevékenységben utólérhetetlen egyházi embernek. Emléküket megilleti az elévülhetetlen érdemért a hálás utókor részéről méltán kijáró elismerés hervadhatatlan koszorúja. Minket, utódaikat pedig a kötelesség illet, hogy igyekezzünk példájukhoz és emlékükhöz méltók lenni.

Részemről azonban nem tartózkodom annak bevallásától, hogy különösen a helyzetnek elhalálózásuk óta is fokozódott nehézségei mellett ezt a kötelességet szinte leküzdhetetlenül nehéznek tartom és ha mégis vállalom, az abban találja magyarázatát, hogy különösen az eddigi tapasztalat után teljes bizalommal vagyok Isten, egyházi előljáróságom és mire az adott helyzetben különösen nagy súlyt kell helyeznem: az érdemes tanárikar támogatása iránt. Mert nem hagyja el az Úr az igaz ügyet, már pedig igaz ügy az, melynek szolgálatára